

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΤΟΥΣ 2008
(ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ 2Π/2008)
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Κλάδος: **ΠΕ 02 ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ**

ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΗ **ΔΕΥΤΕΡΗ** ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
Κυριακή 1-2-2009

Ε Ι Δ Ι Κ Η Δ Ι Δ Α Κ Τ Ι Κ Η (συντελεστής βαρύτητας 60%)

Να επιλέξετε **ένα μόνο από τα τρία μαθήματα** (Α. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, Β. Νεοελληνική Γλώσσα και Νεοελληνική Λογοτεχνία, Γ. Ιστορία). Να απαντήσετε **και στα δύο (2) ισοδύναμα ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ** του μαθήματος που επιλέξατε. Για τις απαντήσεις σας να χρησιμοποιήσετε το ειδικό **ΤΕΤΡΑΔΙΟ**.

A. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο:

Με βάση το χωρίο από το **Z** της **Ιλιάδας** που σας δίνεται στις αμέσως επόμενες σελίδες (στο πρωτότυπο και σε μετάφραση), να παρουσιάσετε σχέδιο διδασκαλίας «επί χάρτου» των στίχων αυτών, το οποίο να περιλαμβάνει:

- α)** τις κύριες ιδέες του χωρίου, στις οποίες θα στηριχτεί η διδασκαλία·
- β)** χωρισμό του χωρίου σε μικρότερες ενότητες, πλαγιότιτλους γι' αυτές και τιτοφόρηση του χωρίου·
- γ)** διδακτικές οδηγίες για τη σύνταξη περίληψης.

Ομήρου *Ιλιάδα* Ζ 212-236

Ὡς φάτο, γήθησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
ἔγχος μὲν κατέπηξεν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
αὐτὰρ ὁ μειλιχίοισι προσηύδα ποιμένα λαῶν·
«ἦ ῥά νύ μοι ξεῖνος πατρώϊός ἐσσι παλαιός. (215)

Οἴνεὺς γάρ ποτε δῖος ἀμύμονα Βελλεροφόντην
ξείνισ' ἐνὶ μεγάροισιν ἐείκοσιν ἤματ' ἐρύξας·
οἱ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά·
Οἴνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν,
Βελλεροφόντης δὲ χρύσειον δέπας ἀμφικύπελλον, (220)

καὶ μιν ἐγὼ κατέλειπον ἰὼν ἐν δώμασ' ἐμοῖσι.
Τυδέα δ' οὐ μέμνημαι, ἐπεὶ μ' ἔτι τυτθὸν ἐόντα
κάλλιφ', ὅτ' ἐν Θήβησιν ἀπώλετο λαὸς Ἀχαιῶν.
τῷ νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἄργεϊ μέσσω
εἰμί, σὺ δ' ἐν Λυκίῃ ὅτε κεν τῶν δῆμον ἴκωμαι. (225)

ἔγχεα δ' ἀλλήλων ἀλεώμεθα καὶ δι' ὀμίλου·
πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες κλειτοὶ τ' ἐπίκουροι,
κτείνειν ὄν κε θεός γε πόρη καὶ ποσσὶ κιχείω,
πολλοὶ δ' αὖ σοὶ Ἀχαιοὶ ἐναιρέμεν ὄν κε δύνηαι.
τεύχεα δ' ἀλλήλοισι ἐπαμείψομεν, ὄφρα καὶ οἶδε (230)

γνώσιν ὅτι ξεῖνοι πατρώϊοι εὐχόμεθ' εἶναι».
Ὡς ἄρα φωνήσαντε, καθ' ἵππων ἀΐξαντε,
χειρὰς τ' ἀλλήλων λαβέτην καὶ πιστώσαντο·
ἐνθ' αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,
ὃς πρὸς Τυδεΐδην Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε (235)

χρύσεια χαλκείων, ἐκατόμβοι' ἐννεαβοίων.

(μτφρ. Καζαντζάκη – Κακριδή)

*[Έτσι μιλούσε, κι ο βροντόφωνος εχάρηκε Διομήδης,
και το κοντάρι κάτω μπήγοντας στη γη την πολυθρόφα
στον αντρολάτη ευτύς με πρόσχαρα γλυκομιλούσε λόγια:
«Παλιός λοιπόν λογιέσαι φίλος μου, προγονικός, αλήθεια!* (215)

*τι ο αρχοντικός Οινέας τον άψεγο Βελλεροφόντη, ξέρω,
κράτησε κάποτε στο σπίτι του καλοσκαμνίζοντάς τον
είκοσι μέρες, κι ώρια αλλάξανε δώρα φιλιάς οι δυο τους·
ο Οινέας ζωστάρι λαμπροπόρφυρο του χάρισε να το 'χει,
και δέχτηκε απ' αυτόν διπλόγουβη μαλαματένια κούπα,* (220)
που τώρα ακόμα στο παλάτι μου μισεύοντας αφήκα.

*Μα δε θυμούμαι εγώ τον κύρη μου, τι ήμουν μικρός ακόμα,
σύντας στη Θήβα πέρα εχάθηκαν των Αχαιών τ' ασκέρια.
Λοιπόν μες στο Άργος καλοπρόσδεχτος θα μου 'σαι ξένος πάντα,
κι εγώ δικός σου, αν έρθω κάποτε στων Λυκιωτών τη χώρα.* (225)

*Κι όταν ακόμα ανάβει ο πόλεμος, ας κρατηθούμε αλάργα·
πολλοί 'ναι οι Τρώες, πολλοί οι σύμμαχοί τους, για να 'χω να σκοτώνω
όποιον μου ρίξει ο θεός στα χέρια μου γιά τρέχοντας τον φτάσω.
Κι έχεις κι εσύ Αχαιούς, αν δύνεσαι, πολλούς να ρίξεις κάτω.
Και τ' άρματά μας ας αλλάξουμε, και τούτοι για να μάθουν* (230)

πως φίλοι γονικοί λογιόμαστε κι απ' τα παλιά τα χρόνια».
*Έτσι σα μίλησαν, απήδηξαν από τ' αμάξια κάτω,
δώσαν τα χέρια τους κι ορκίστηκαν πιστή φιλιά κι αγάπη.
Τότε του Γλαύκου επαρασάλεψε τα φρένα ο γιος του Κρόνου,
που τ' άρματά του πήγε κι άλλαξε με του τρανού Διομήδη,* (235)
χρυσά με χάλκινα, εκατόβοδα μ' εννιάβοδα μονάχα.]

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο:

Πλάτωνος Πολιτεία 516c-e

Τιμαί δὲ καὶ ἔπαινοι εἶ τινες αὐτοῖς ἦσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα τῶ ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παριόντα, καὶ μνημονεύοντι μάλιστα ὅσα τε πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἅμα πορεύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαντευομένῳ τὸ μέλλον ἤξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ ἐνδυναστεύοντας, ἢ τὸ τοῦ Ὀμήρου ἂν πεπονθέναι καὶ σφόδρα βούλεσθαι «ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν ἄλλῳ ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ» καὶ ὀτιοῦν ἂν πεπονθέναι μᾶλλον ἢ 'κεῖνά τε δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν;

Οὕτως, ἔφη, ἔγωγε οἶμαι, πᾶν μᾶλλον πεπονθέναι ἂν δέξασθαι ἢ ζῆν ἐκείνως.

(μτφρ. Ν. Σκουτερόπουλου)

[Κι αν υποθέσουμε ότι οι δεσμώτες είχαν θεσπίσει τότε κάποιες τιμές και επαίνους μεταξύ τους και βραβεΐα για όποιον διέκρινε καθαρότερα απ' όλους τα αντικείμενα που περνούσαν μπροστά τους, ή για όποιον συγκρατούσε στη μνήμη του ποια από αυτά συνήθως περνούσαν πρώτα, ποια ύστερα και ποια πήγαιναν μαζί με ποια, έτσι που βάσει αυτού να έχει κάποια ιδιαίτερη ικανότητα στο να μαντεύει τι επρόκειτο να περάσει κάθε φορά, έχεις μήπως τη γνώμη ότι ο άνθρωπος αυτός θα φλεγόταν από την επιθυμία για τέτοια πράγματα και ότι θα ζήλευε όσους τιμούνταν εκεί και είχαν δύναμη και αναγνώριση; Ή θα είχε πάθει αυτό που λέει ο Όμηρος, και θα επιθυμούσε διακαώς «πάνω στη γη να ζούσε κι ας ξενοδούλευε σε κάποιον άκληρο» ή να υπέφερε οτιδήποτε παρά να νομίζει τέτοια πράγματα και να ζει όπως εκείνοι;

Έτσι νομίζω κι εγώ, είπτε' θα προτιμούσε να πάθαινε οτιδήποτε παρά να ζει εκείνη τη ζωή.]

Με βάση το παραπάνω παράθεμα από την **Πολιτεία** του Πλάτωνα, που σας δίνεται στο πρωτότυπο και σε μετάφραση, καλείσθε να απαντήσετε στο εξής **διπλό** ερώτημα:

- α) Σε ποιο ομηρικό χωρίο παραπέμπει εδώ ο Πλάτων και ποιο το νόημά του εκεί;
- β) Σε ποια αντιστοιχία βρίσκεται το ομηρικό χωρίο προς την αλληγορία του σπηλαίου;

B. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο:

Γιώργου Σεφέρη, «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»

- 5 – Παλιέ μου φίλε τί γυρεύεις;
χρόνια ξενιτεμένος ἦρθες
μέ εἰκόνες πού ἔχεις ἀναθρέψει
κάτω ἀπό ξένους οὐρανοῦς
μακριά ἀπ’ τόν τόπο τὸ δικό σου.
- 10 – Γυρεύω τὸν παλιό μου κῆπο·
τὰ δέντρα μοῦ ἔρχονται ὡς τῆ μέση
κι οἱ λόφοι μοιάζουν μέ πεζούλια
κι ὁμως σὰν ἡμουνά παιδι
ἔπαιζα πάνω στοῦ χορτάρι
κάτω ἀπό τοὺς μεγάλους ἴσκιους
κι ἔτρεχα πάνω σὲ πλαγιές
ῶρα πολλή λαχανιασμένος.
- 15 – Παλιέ μου φίλε ξεκουράσου
σιγά-σιγά θὰ συνηθίσεις·
θ’ ἀνηφορίσουμε μαζί
στά γνώριμά σου μονοπάτια
θὰ ξαποστάσουμε μαζί
κάτω ἀπ’ τὸ θόλο τῶν πλατάνων
σιγά-σιγά θὰ ῥθοῦν κοντά σου
τὸ περιβόλι κι οἱ πλαγιές σου.
- 20 – Πιὰ δὲν ἀκούω τσιμουδιά
βούλιαξε κι ὁ στερνός μου φίλος
παράξενο πῶς χαμηλώνουν
ὅλα τριγύρω κάθε τόσο
ἐδῶ διαβαίνουν καὶ θερίζουν
χιλιάδες ἄρματα δρεπανηφόρα.
- 25 – Γυρεύω τὸ παλιό μου σπίτι
μέ τ’ ἀψηλὰ τὰ παραθύρια
σκοτεινιασμένα ἀπ’ τὸν κισσό
γυρεύω τὴν ἀρχαία κολόνα
πού κοίταζε ὁ θαλασσινός.
- 30 Πῶς θές νὰ μπῶ σ’ αὐτὴ τῆ στάνη;
οἱ στέγες μοῦ ἔρχονται ὡς τοὺς ὤμους
κι ὅσο μακριά καὶ νὰ κοιτάξω
βλέπω γονατιστοὺς ἀνθρώπους
λὲς κάνουνε τὴν προσευχή τους.
- Παλιέ μου φίλε δὲ μ’ ἀκοῦς;
σιγά-σιγά θὰ συνηθίσεις
τὸ σπίτι σου εἶναι αὐτὸ πού βλέπεις
κι αὐτὴ τὴν πόρτα θὰ χτυπήσουν 35
σὲ λίγο οἱ φίλοι κι οἱ δικοί σου
γλυκὰ νὰ σὲ καλωσορίσουν.
- Γιατί εἶναι ἀπόμακρη ἡ φωνή σου;
σήκωσε λίγο τὸ κεφάλι
νὰ καταλάβω τι μοῦ λὲς 40
ὅσο μιλάς τ’ ἀνάστημά σου
ὀλοένα πάει καὶ λιγοστεύει
λὲς καὶ βυθίζεσαι στοῦ χῶμα.
- Παλιέ μου φίλε συλλογίσου
σιγά-σιγά θὰ συνηθίσεις 45
ἡ νοσταλγία σου ἔχει πλάσει
μιὰ χώρα ἀνύπαρχτη μέ νόμους
ἔξω ἀπ’ τὴ γῆς κι ἀπ’ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀθήνα, ἀνοιξη ’38

(Γ. Σεφέρη, Ποιήματα, Ἴκαρος, σ. 163)

Με βάση τη μορφή, το περιεχόμενο, τον τίτλο, τον τόνο, τη χρονολογία γραφής του ποιήματος, να διατυπώσετε θεματικούς και ερμηνευτικούς άξονες προκειμένου να διδάξετε το ποίημα στην Α΄ τάξη του Λυκείου.

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο:

«Τελειώνοντας, θα προσπαθήσω να απαντήσω στο αγωνιώδες ερώτημα: βρίσκεται η Ελληνική γλώσσα σήμερα πράγματι σε κρίση; Έχει γίνει κοινός τόπος να λέγεται και να γράφεται ότι η Ελληνική γλώσσα κινδυνεύει α. από την αδυναμία της να ανταγωνιστεί τη χρήση της Αγγλικής, β. από την εισβολή αναφομοίωτων ξένων λέξεων που σφηνώθηκαν στο σώμα της χωρίς να προσαρμοστούν φωνολογικά και μορφολογικά στους κανόνες της (ασανσέρ, νάιλον, πάρκιν, κομπιούτερ, κλπ.), και γ. από τους ίδιους τους χρήστες της, ιδίως τους νέους.

Είναι φανερό ότι στο μέλλον, εφόσον η Αγγλική συνεχίσει να είναι παγκοσμίως η κυρίαρχη γλώσσα, όλο και περισσότεροι Έλληνες (και όχι μόνο) θα υποχρεώνονται να γίνουν δίγλωσσοι, χρησιμοποιώντας την Αγγλική για την επικοινωνία με τον ξένο κόσμο (είτε διαπροσωπικά είτε διαμέσου του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών υπολογιστών) και τη μητρική τους γλώσσα για την επικοινωνία με τους ομογλώσσους τους. Είναι εξίσου αναπόφευκτο η Ελληνική γλώσσα να δεχτεί στους κόλπους της πλήθος ξένες λέξεις, όπως έχει ήδη συμβεί από την απώτερη αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Όσο για τη χρήση της από τη νέα γενιά, έχω την εντύπωση ότι οι περισσότεροι νέοι είναι «δίγλωσσοι», με την έννοια ότι χειρίζονται δύο διαλέκτους της Ελληνικής· τη μια τη χρησιμοποιούν στις παρέες τους με άλλα παιδιά της ηλικίας τους, ενώ την άλλη τη φυλάσσουν για τις κατάλληλες περιστάσεις (όταν συνομιλούν με μεγάλους και ιδίως όταν γράφουν).

Είναι, ωστόσο, αλήθεια ότι ιδίως οι νέοι βομβαρδίζονται από διάφορα μηνύματα προερχόμενα από τηλεοπτικά κανάλια (ελληνικά και ξένα), το βίντεο, τη ροκ μουσική και γενικά την πολυεθνική βιομηχανία μαζικής κουλτούρας, η οποία παράγει ένα διεθνές πλέγμα από πολιτιστικά προϊόντα προορισμένα για τους νέους, στην προσπάθειά της να τους καταστήσει αιχμαλώτους διαφόρων εμπορικών και ιδεολογικών συμφερόντων. Οι εκτυφλωτικές και εναλλασσόμενες με αστραπιαία ταχύτητα εικόνες που προβάλλονται στη μικρή οθόνη (TV και Η/Υ) και οι αμείλικτα επαναλαμβανόμενοι εκκωφαντικοί ήχοι της σύγχρονης μουσικής απειλούν όχι μόνο την Ελληνική γλώσσα, αλλά και όλες τις γλώσσες – ίσως και την ελευθερία της ανθρώπινης σκέψης».

(Peter Mackridge, Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας, Ε.Λ.Ι.Α., Αθήνα 1999)

Βασισμένοι στις αρχές της κειμενοκεντρικής προσέγγισης του γλωσσικού μαθήματος και με αφετηρία το παραπάνω κείμενο, να δείξετε στους μαθητές της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου βασικά στοιχεία της μορφής και της συντακτικής λειτουργίας των ειδικών προτάσεων.

Γ. ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο:

Πρόκειται να διδάξετε σε μαθητές της Α΄ Λυκείου τη στρατηγική που εισηγήθηκε στους Αθηναίους ο Περικλής τις παραμονές του Πελοποννησιακού πολέμου με βάση το ακόλουθο παράθεμα του Θουκυδίδη:

Θουκ. Ι. 143.4-5

Αν εκείνοι έλθουν εναντίον της χώρας μας από τη στεριά, εμείς θα πλεύσομε εναντίον της δικής τους, και θα είναι πολύ πιο βαρύ αν δηωθεί ένα τμήμα της Πελοποννήσου παρά ολόκληρη η Αττική· γιατί εκείνοι δεν θα μπορούν σε αναπλήρωσή της να αποκτήσουν άλλη γη χωρίς πόλεμο, ενώ εμείς έχουμε πολλή γη και στα νησιά και στη στεριά· διότι είναι σπουδαίο πράγμα η κυριαρχία στη θάλασσα....και τώρα πρέπει να εγκαταλείψομε μεν κτήματα και σπίτια, να διαφυλάξομε δε τη θάλασσα και την πόλη, και να μη συγκρουσθούμε με τους πολύ περισσότερους Πελοποννησίους, αγανακτισμένοι για την καταστροφή των περιουσιών μας (γιατί... αν νικηθούμε θα χαθούν και οι σύμμαχοί μας, η πηγή της δύναμής μας· διότι αυτοί δεν θα μείνουν ήσυχoi, εάν εμείς δεν είμεθα σε θέση να εκστρατεύσομε εναντίον τους), και δεν πρέπει να θρηνούμε τα σπίτια και τα κτήματα, αλλά τους ανθρώπους...

- α) Να παρουσιάσετε σχέδιο διδασκαλίας «επί χάρτου», το οποίο να περιλαμβάνει: εισαγωγή και ιστορική προσέγγιση με εστίαση σε χωρία και λέξεις του παραθέματος, ώστε να αναδειχθούν οι παράγοντες που καθόρισαν τη στρατηγική αυτή.
- β) Να αναθέσετε στους μαθητές σας την εκπόνηση ομαδικών εργασιών προτείνοντάς τους τρία ή τέσσερα θέματα συναφή με το παράθεμα και τη διδασκαλία σας, προκειμένου να επιλέξουν οι ίδιοι το αντικείμενο της εργασίας που θα εκπονήσουν. Να καθορίσετε το πλαίσιο διεξαγωγής των εργασιών και τα κριτήρια αξιολόγησής τους.

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο:

Πρόκειται να διδάξετε σε μαθητές της Γ' Λυκείου μάθημα σχετικό με τη σύνδεση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, αξιοποιώντας το ακόλουθο παράθεμα από τους λόγους του πολιτικού Παναγή Παπαληγούρα:

[...] Η ελληνική παραγωγική προσπάθεια εστρέφεται κυρίως προς την ικανοποίηση των αναγκών της μικράς και προστατευομένης υπό υψηλών δασμολογικών τειχών εσωτερικής αγοράς.

Η τεχνική εξέλιξις, επιταχυνθείσα ιλιγγιωδώς –ιδία από του τέλους του Β' παγκοσμίου πολέμου–, κατέστησε και αυτές ακόμη τας εθνικάς αγοράς των μεγάλων ευρωπαϊκών κρατών –της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας– στενοτέρας του δέοντος, αδυνατούσας, δηλαδή, ν' αξιοποιήσουν πλήρως και εντός των ιδίων αυτών πλαισίων τα εις την διάθεσίν των παραγωγικά μέσα. Τούτο σημαίνει ότι η παροχή των μεγίστων αντικειμενικώς δυνατών κοινωνικών αμοιβών είχε ως προϋπόθεσιν την διεύρυνσιν των εθνικών αγορών και, επομένως, τον σχηματισμόν κοινής ευρωπαϊκής αγοράς. Εις την αύξησιν των πάσης φύσεως αμοιβών εργασίας των γεωργών, των εργατοϋπαλλήλων, των τεχνικών, των επιχειρηματιών αποβλέπει πρωτίστως η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότης και μάλιστα διά της εφαρμογής της μόνης προσφερομένης ρεαλιστικής μεθόδου, διά της αυξήσεως, δηλαδή, της παραγωγικότητος. [...]

Ο εκσυγχρονισμός [...] της οικονομίας μας [...] είναι απλούστατα, εντός της στενής περιοχής της ελληνικής αγοράς, ανέφικτος. Αυτός είναι ο λόγος διά τον οποίον επεδιώξαμεν την ταχύτεραν δυνατήν σύνδεσιν της χώρας με την Κοινότητα. Και επετύχαμεν, εξ όλων των χωρών, να συνδεθώμεν –και συνδεόμεθα σήμερον– πρώτοι.

Οι επιτευχθέντες, διά της συμφωνίας της συνδέσεως, όροι δημιουργούν υπέρ της Ελλάδος τούτο το προνομιακόν καθεστώς: εξομοιούμεθα, από απόψεως δικαιωμάτων, προς τους έξι συνεταίρους της Αγοράς, αμέσως, δηλαδή από της σημερινής ημέρας. Δεν εξομοιούμεθα όμως, από απόψεως υποχρεώσεων, ει μη μόνον σταδιακώς.

Το προνομιακόν μεταβατικόν καθεστώς προβλέπει βραδύν τον δασμολογικόν μας αφοπλισμόν.

(Παναγής Παπαληγούρας, Ομιλίες – άρθρα, Μ. Ψαλιδόπουλος (επ.), Αθήνα 1996, σ. 245-46)

- α)** Να παρουσιάσετε σχέδιο διδασκαλίας «επί χάρτου», το οποίο να περιλαμβάνει: εισαγωγή και ιστορική προσέγγιση με εστίαση σε χαρακτηριστικά σημεία του παραθέματος που αναδεικνύουν τους παράγοντες οι οποίοι καθόρισαν τη σύνδεση της χώρας μας με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.
- β)** Να αναθέσετε στους μαθητές σας την εκπόνηση ομαδικών εργασιών προτείνοντάς τους τρία ή τέσσερα θέματα συναφή με το παράθεμα και τη διδασκαλία σας, προκειμένου να επιλέξουν οι ίδιοι το αντικείμενο της εργασίας που θα εκπονήσουν. Να καθορίσετε το πλαίσιο διεξαγωγής των εργασιών και τα κριτήρια αξιολόγησής τους.